

Nagytekintetű Bizottság!

A királyi palota és avval kapcsolatos üti támfalak építéséről illetőleg a folyó évben végzett munkák haladásáról van szerencsésje tisztellett alul írott művezetőségnek a következőkben jelentését előterjeszteni:

Az építési munkák a lefolyt erős téli időszak után csak folyó év márczius hó 31^{én} vették kezdetüket és f.é. november hóig megszakadatlanul folytattattak.

Ezen idő alatt a folyó évi programba felvett munkák teljesen végertettek, sőt ha tekintetbe vették azon körülmény, hogy az alapozás mindenütt jóval nagyobb mélységű ásatást kívánt - mint a mennyi előre látva volt, - akkor az előirányzat hoz képest jóval több munka végertett.

Részletesebben kifejtve az idei munka eredményét, jelentetett a művezetőség, hogy a királyi palota krisztinavárosi főfala az északi és déli határfal köburkolatával együtt a ig.ig körétegy emelletett, - felepiült

továbbá az épület hosszának meg-
felelő körépfal és a középrész folyósó
fala - előbbi az I^o pinczesor talap-
zatának egy méterrel felüli magas-
ságig - utóbbi pedig a kőllabarátig
azaz + 39,50^m a duna szempontja-
ból. Hogy a körépfal - valamint
a folyósófal alapozása rendkívül
nehézségekkel járt - mert mint már
említett volt alapozásuk a körépfal-
nál egész 23,90 méter mélységig ter-
jed - s helyenként az erősen kihal-
rosz és becsúszó felgyógyító régi vár-
falak közelében épült - úgy hogy csak
sokrabszámú s ekkor a lehető legna-
gyobb elővigyázattal valamint a leg-
szorgosabb ügyelés mellett lehetett
fajlanni és szerencsétlenséget elhárí-
tani.

A folyósó falainak alapozása-
nál pedig az előírányt és ter-
vezési szerkezetet elterelni kellett.
Ugyanis a fal alapozása már azon-
betonlester volt tero szerinti gondot
na - mely beton a királyi palota
udvari szárnyainak is végzett vol-
na rézben alapul. De miután azon-
réznek építése a jelenlegi munka-
programba még felülvéve nincs -
a folyósó falat pedig a körépfal
megépítése szempontjából felépítési
kellott, ennek folytán az utóbbi kö-
lönálló és melyekben elhelyezett
beton alapozást nyert. /

A palotához tartozó most emle-
tett falain kívül felépítettelt tovább-
ké a nagy úti támfal, mely az öv-
párhuzammagasságig emeltetett és
felépítettelt végre a logoditerai
támfal és, mely utóbbi a f. d. városi-
us ké. 11. sz. tartott kőművesi utóbbi
eredetű és volt. A falara és ki-
elhelyezés mellett még nagymennyi-
ségű földmunka is végeztetelt vala-
mint befejezést nyertek azon utat
burkolatok is, melyek a folyó évre
előíranyozva voltak. -

Szerinttelve véve a tömegüket a
kir. palota építése körül eddig követ-
kező mennyiségek végeztek.

1, Földmunka, ásás és feltöltés	kesült összesen	36700 - km.
2, Beton alapozás		8750 - km.
3, Kőlapalakat		27000 - . .
4, Kőelhelyezés		1690 - . .

Az eddig teljesített feladatok

tesenek pedig	száma	felület	és	terület
1, Holtspach A. f. építési fel.	367,917 -			
2, Ney E. és társainak	110,895 -			
3, Schlik gyárának	1,222 -			
összesen	fel.	480,034 -		

Ha az eddig végezt munkák men-
nyiségét illetőleg annak költségét
összehasonlítjuk az előírányozott és en-
gedélyezett munkák összegével akkor-
következő eredmény mutatkozik.

A föld és kőműves munka ter-
ében előíranyoztatott a jelenleg /

végzett munka mennyiségére

összesen ftl. 422,691.-

A tényleg végzett munka értéke
a keresetkimutatások szerint lesz ftl. 387,282.-

így hogy ftl. 35,409.-

meglakartás mutatkozott.

Ha aronban nem az engedély-
zett összeget, hanem az eléjtés v.
redményéből származó összeget ha-
sonlíthat össze a tényleges szükség-
lettel, akkor a többlet az eddig ki-
számlált munkaköltségekkel 95128.-

felét lesz. Ezen több munka, mely
végzetlen, inkább találja aron-
körülményben, hogy majdnem min-
denütt melyek alapozásra volt
szükség - de főleg aron körülmény-
ben fejtik, hogy az 1890. évi június
hóban történt régi várfal beemelé-
se folytán nem csak a földmun-
ka szaporodott, hanem a falak-
mérései és azok alapozása is tele-
mes változást szenvedett. Az ély
munkán felmerült több munka-
és több költségét már bejegyezték
jól megalapozott időjele-
jelenlést a készített Bp. önkormányzat

Miután a folyamatosan lévő
munkákra az 1889. évi július hó-
ji. 2423. sz. alatt 1,261,293. ftl. 30 kr.
kelt engedélyezve - az eléjtés red-
ménye szerint aronban a munká-
kák 928,731. ftl-ért voltak kiadha-
tók, amelyek folytán 332,562. ftl. meg-

lakartás áll az építési alap rendel-
kezésére.

Ezen meglakartott összegből
fordítlatott a fent jelzett több mun-
kákra eddig 95128.- ftl. úgy hogy je-
lenleg még 337,434. ftl-nyi összeg ma-
radt érintetlenül.

Miután a folyamatosan lévő
építkezéssel az alapozási munkák-
ba vannak fejtve - a még hátra lévő
munkáisenél kifizetésre számla-
ni nem lehet, úgy hogy a meglaka-
rtásból még fenn maradt összeg
képerheti a fedezetet úgy a loggia-
utera támfal 1/3 rész költségének,
valamint a felső palota új új támfal-
fal - a falkötő vasak és a sobrász-
munka folytán felmerülő költ-
ségeknek.

Miután a Loggia utera támfal
- a mellőid kifizetési munka kivete-
lével - teljesen elkészült így a fal költ-
sége már most pontosan megálta-
pítható, és pedig a kereset kimutatá-
sok és a végrehajtandó megrendelések
szerint lesz a fal költsége ftl. 25278.-
Az előirányzat volt ftl. 30,745.-
így hogy a falnál 5466.- ftl. meg-
lakartás volt előírható.

A fenti költségekből csak a
szécsényi palota építési alapra ftl. 8430.-
Az új felső támfal építésére
előirányzatolt ftl. 95000.-

átvitel ftl. 103,430.-

2. rész 2/3 rész költségének
16280 ftl. a fentiekhez a fenn-
maradt költségnek a végleges
új felmérésre utalva, melyek

átkorát fel. 103,430.-
 a vaskapcsolókra - - - - - 2895.-
 végre a srohásmunkákra
 előirányoztaték. 4500.-
 összesen fel. 110,825.-

Marad tehát a fent kitünt.
 tett megtakarításból 126,611.-
 összeg, mely a művelődésig és egyéb
 költésekre valamint esetleg még
 felmerülhető munkák beértesé-
 se kioldható fedezetet nyújt.

Az eddig teljesített munkák
 valamint a finansziális helyzet
 tekintetében után felelősen kiadványok
 a művelődésig aron művelődési
 munkákat is - melyek már idős építési
 idény alatt végeztek.

Első sorban felmunkázandó
 aron számos megrendelés, mely
 tekintetesen a képanyag szállítására
 vonatkozott - úgy a jelen mint pedig
 a jövő építési időnyre, és az idő kör-
 ben bevezetett Logodi utcájánál má-
 mára, leon felül átdolgoztatták
 a tervek s beígéretést nyertek sa-
 túnylagos állapotokból eredménye-
 zett műveletről. - hűtlen tervek és
 program hírvált a palota fűtés és
 szellőztetés részára - és aron ada-
 tok kiadattak Kellerein st. és Kuntze-
 H. vállalkozóknak, Beroverletett
 lovásba a felső út támfala és az
 avval kapcsolatos képművele-
 zés a várba való költözködéshez.

és végre az építési iroda aron az el-
 helyezésére a szempontjából tervezte-
 tett egy villa, mely időközben a Lo-
 godi utca és az új út közötti terüle-
 ten már fel is épült, úgy hogy az
 építési iroda már 1892. május hóban
 átköltözhető leendő.

Mielőtt alulírottak a jelenléti
 kapcsolatban a jövő építési programot fej-
 lenék ki, kötelezettség teljesítésük ak-
 kor, mikor a helyen megemlékeznek
 a vállalkozók működéséről is, és e tekintetben
 jelentik, hogy úgy Holzapach ^{Vállalkozókat kényes megfigyeléssel}
 A. fiaival aron valamint Nagy Edu és társa
 a legnagyobb szorgalmat fejtették ki
 az építés érdekében, úgy hogy érdem-
 leges fennakadás nélkül volt az épít-
 tés folytatható. A munka teljesíme-
 réseben végeztek a szállított anyag
 pedig megfelelt a szerződési követel-
 ményeknek.

Mielőtt jelentésünket a múltban
 végzett munkákról adnánk, legyen sa-
 bad még a jövőben végreendő teendőket
 programját előterjeszteni, s erre vonat-
 kozólag a tisztelt Bizottság engedélyt
 kikérni.

A folyamatban lévő építésre
 az eredeti program aronként 4 évi mun-
 ka idő volt kitűzve, mely időből két év-
 oltott, - úgy hogy a még hátralévő mun-
 karészt a legkisebbi két év alatt be-
 végezni kell.

A jóvá 1892. évben készült
a kir. palota falaitól a két pinceszor-
magasságának megfelelő része
a terasse parkányig – továbbá ar-
úti lámpafal fölemelése a palota ut ma-
gasságáig és végre a József főherceg
palotája alatt készitendő földi úti lam-
pafal. Ez utóbbival kapcsolatban és
egy időben kellene egyvárosszintű a-
várba vezető lépcsőt is építeni. Egy-
öntetőség okán mind költésig kimel-
lés szempontjából ezen lépcső is a palota
építés műveletéhez álltal lenne vég-
rendő – s e tekintetben az engedélyt
illetéleg megbirás már az alkalmat
kérőmértéket.

Az itt felsorolt munkák költésig
az építésre használati évi dotációtól
fedezhetők, úgy hogy sem műszaki, sem
finansziális akadályok nem merülnek
fel a fogvatartásánál.

1893. évi mint a munkacsoport ne-
gyedik és utolsó évére maradvány az
előirányzatban felvett következő
munkák végzése: A pinceszor beko-
torása, a belső falak vakolása, a pár-
kányok és közművezeték elhelyezése,
az állatok és kertek készítése s. a.
szoval a folyamatban lévő munkák-
teljes befejezése.

Amint ezen munkák legna-
gyobb részének arányát megkeze-
résre, csak ezen esetben lenne indokolt
ha a kir. palota építés folytatása ki-
sérül.

időre halasztatnék, mert akkor
a most megindított építmennynek
már kiterjedési okoknál fogva is
befejtést adni kellene, sőt ez esetben
a pinceszor kőtorátokat az idő viszony-
lagaságok ellen is megvédeni s eset-
leg aszfalt burkolattal ellátni kel-
lene.

Ha azonban a mint az emel-
telt, a királyi palota készítése szün-
net nélküli folyamatban van kité-
lésbe véve, akkor az 1893. évi tervek
és előbb felsorolt munkák nagy ré-
sét megkezezési nem is lehet, mert
e munkák oly természetűek hogy
az építés folytatását akadályozzák
– egyesek pedig mint p. a terasse-
mellvédőt ha megkezezték volna
ismét lebontani kellene hogy az épi-
tés folytatható legyen. Ezen esetben
tehát a palota alapítványának ha
konáro parkányait, a körüljáró mell-
védőt, a pinceszor bekoztatását, a fa-
lak vakolását s. a. míg egyelőre el-
készíteni nem lehet – sőt miután az
új útnak a palotához vezető úgá-
kizárólag anyag szállításra lesz
használatos a közművezeték itt
sem lenne exelórozni elhelyezni –
mert a netis fűvezeték által kő-
nyer megsemmisíthetnek.

Ha tehát a palota folytatásos
készítése tartatik sem előtt ez esetben

az 1893. évre tervezett munkák leg-
nagyobb része maradna el - és
ennek helyébe a palota további ala-
porzását és folytatólagosan a palota
felépítését kellene foganiatba venni.

Hogy azonban ezt eszközölni le-
hessen tetemes műszaki előmunkák-
ra van szükség - melyek megkezdé-
sére már a jövő évet lehet részben
felhasználni - mivel különben meg-
történhetik hogy az építés folyama-
tában legalább is egy évi szünet
fog beállani.

A kifejtett indokoknál fogva
bátorkodik tisztelettel alulírott
művezetőség kérni, miszerint a ki-
rályi palota folytatólagos kiepi-
tése érdekében lehetőleg még a folyó
évben a Nagymellettősiágu Miniszter
Elnök úrhoz előterjesztést tenni, s
a munka folytatására Ő Felségé-
nek legkegyelmesebb elhatározását
és engedélyezését kieszközölni mel-
törtassék.

Budapest 1891. év november hó 10.

Tisztelettel
Kalla István
Ministeri főtanácsos
Építési ellenőr

J. Kaufmann Alajos¹³⁷

H. nam. ptt.
1891.

évk. 1891. XI. 17

